

MAGYAR POSTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG
MEGBIZÁSÁBÓL A M. KIR. POSTA JOGÁSZ-ÉS MÉRNÖK TISZTVESELŐI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: DR. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ
FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:
RAKOSI GYÖRGY
M. KIR. POSTAFŐMÉRŐK

A távírószolgálat Németországban.

Írta: Dr. TEÉSZ FRIGYES m. kir. postatitkár.

Le service téléimprimeur en Allemagne. Par M. FRIGYES TEESZ,
Docteur les sciences d'économie politique, Secrétaire des Postes.

Pour commencer, l'auteur fait connaître ce que signifie dans nos jours l'expression „téléimprimeur”; il explique son rôle en regard des services du téléphone et du télégraphe. L'auteur souligne l'importance favorable du service de téléimprimeur au point de vue de l'avenir du service télégraphique. L'auteur constate que le téléimprimeur présente aussi les avantages du téléphone et, par conséquent, il tient le téléimprimeur susceptible d'augmenter le trafic télégraphique. L'auteur fait ensuite connaître le service de téléimprimeur allemand, expliquant surtout le système du tarif y relatif. Puis, il ajoute que le téléimprimeur est utilisé non seulement par l'Administration des Postes allemandes mais par les autres autorités d'Etat également; il joue un grand rôle dans la vie économique. Les banques, l'industrie, le commerce et la presse se servent aussi amplement du téléimprimeur.

Az itt következő cikk egy 3 tagból álló cikksorozatnak elsejeként jelenik meg.

A M. Kir. Posta Jogász és Mérnöktisztviselők Országos Egyesülete tagjainak szakképzettségét előmozdítandó, évről-évre pályázatot hirdet tagjai között külföldi tanulmányútra. Ezen a címen a múlt év július havában dr. Teész Frigyes postatitkár kartársunk az egyesület támogatásával Németországot látogatta meg. Ez alkalommal behatóan tanulmányozta a német postaigazgatásnak a távírószolgálattal kapcsolatos berendezéseit. Így különösen az előfizetői távírószolgálattal és a kép-távírószolgálattal foglalkozott részletesebben.

Tanulmányútján látottakról a Posta Jogász és Mérnöktisztviselőinek Országos Egyesületében 1938. december 1-én már tartott vetített képekkel élénkített felolvasást. Azóta tanulmányútjának kimondottan szakkérdésekkel foglalkozó részéről is beszámolt a kiküldő egyesületnek. Ennek az érdekes szaktanulmánynak 3 önálló része van. Az első rész a német

távgépírószolgálatról, a második a német képtávirószolgálatról és végül a befejező rész általában a német távirószolgálatról mondja el tapasztalatait.

E néhányszavas bevezető után, amelyet a cikksorozat keletkezésének ismertetésére tartottunk szükségesnek előrebocsátani, adjuk át a szót a szerzőnek.

*

Mielőtt a németországi távgépírószolgálatot részleteiben ismertetném, meg kell világítanom, mi a *mai értelemben* vett távgépírószolgálat, mi-
ben áll a jelentősége?

Jól tudjuk, hogy a távbeszélő gyorsíramú fejlődése jelentékenyen visszaszorította a távirót, különösen a helyi és a belföldi távolsági forgalomban. Ez a verseny már nem volt ilyen erős az országok közötti forgalomban, főként a nyelvi különbségek miatt, és teljesen hiányzik az a világrészek közötti forgalomban, ahol már az időeltérések miatt is nehézségekkel küzd a távbeszélgetés. A tengerentúllal való forgalomban tehát még komoly versenytárs nélküli a táviró.

A helyi és belföldi távolsági forgalomban a távirót visszaszorító távbeszélőnek főelőnye a táviróval szemben a közvetlen érintkezés, vagyis az, hogy a beszélő azonnal választ is kap esetleges kérdéseire. További előnye, hogy a távbeszélőkészülék kezeléséhez nem kell gyakorlott szakember (távírász), mert kezeléséhez különösebb szakismeretre szükség nincs. Régi terv már a távirónak olyan készülékkel való ellátása, amelyet szintén lehet szakképzettség nélkül kezelni. A távbeszélőnek a helyi és a belföldi távolsági forgalomban bekövetkezett felülkerekedése a táviró részére lét vagy nemlét kérdésévé tette a bárki által könnyen kezelhető távirókészülék összeállítását. Így született meg sok tökéletesítés után a mai távgépírókészülék, amely a távbeszélő által nyújtott előnyöket is magában foglalja, ú. m.: a felek által való szakképzettség nélküli használhatóságot, a válaszok azonnali átvételének lehetőségét, beszéd és viszontbeszéd szünetnélküli kicserélését, vagyis a közvetlenséget. A mai távgépírókészülék ezeknek a feladatoknak teljesen megfelel, sőt használhatóságának lehetősége a távbeszélőnél sokkal szélesebb, mert pl. akkor is használható, amikor a hívott véletlenül nincs otthon, illetőleg nincs üzletében, mert a közleményt akkor is átveszi s amikor a hívott visszaérkezett, a nyomtatott betűkkel írt közleményt teljes egészében ott találja a készüléken. A távgépírókészüléknek a távbeszélőnél előnyösebb volta és teljesebb használhatósága még jobban kitűnik az államok közötti forgalomban, mert az idegen nyelv ismerete, a beszélőképesség, a kiejtés stb. a távgépírónál nem szükséges, míg a távbeszélgetésnél annak hiánya a beszélgetést lehetetlenné teszi. Ezek olyan eddig nem ismert új előnyök, amelyek a távgépíróval valósággal a távbeszélő versenytársává teszik.

Ezekből látható, hogy a távgépíró tulajdonképpen igen alkalmas a

távíró régi hírnevének visszaállítására, sőt bizonyos tekintetekben még annál is magasabb nivóra való emelésére.

Miután a távgépíró berendezésnek veszélyes versenytársának, a távbeszélőnek az előnyeit is magában kell foglalnia, ezért ez a szolgálat mind műszaki, mind szervezési szempontból teljesen eltér a régi értelemben vett távírószolgálattól.

A távgépírókészülék felhasználása és nagy előnyeinek hasznosítása Németországban a legváltozatosabb területeken történik. Így például a német posta először a távíróhivatalok egymásközötti forgalmának lebonyolítására használta fel, majd pedig távgépíró-előfizetők részére állította rendelkezésre. Ez utóbbi rövid idő alatt jelentékeny szolgálati ággá nőtte ki magát és teljesen különálló távközlési hálózatot képez. Tekintettel arra, hogy az előfizetői távgépírószolgálat a német posta legfontosabb szolgálati ágai közé tartozik, azzal egészen részletesen foglalkozom.

A postán kívül a többi állami hatóságok is alkalmazzák a távgépíróberendezést. Ilyen például a légiforgalom biztonságát szolgáló európai nemzetközi távközlési hálózat, amely a légikikötőket üzemszolgálat és meteorológiai szolgálat ellátása céljából egymással összeköti. Ez a hálózat Németország központi fekvése következtében rendkívül nagy fontossággal bír és erőteljesen kifejlődött.

De a német gazdasági élet is sokféle területen veszi hasznát a távgépírókészüléknek. Ezzel a készülékkel egyszerűsítik és teszik gyorsabbá a nagyvállalatok, a kereskedelem, az ipar, a bankok és az újságvállalatok üzleti és hírszolgálati forgalmukat és tevékenységüket, különösen, amikor irodáik és üzlethelyeik egymástól nagy távolságra vannak. Az ezekhez szükséges vezetékeket a német posta bocsátja rendelkezésre.

Ezek után rátérek a németországi előfizetői távgépírószolgálat részletes ismertetésére.

A német távgépírószolgálatnak előfizetői külön távgépíróhálózatba vannak bekapcsolva s távgépíróberendezésük segítségével egymást tárcsázás útján közvetlenül felhívhatják és egymásnak közvetlenül közleményeket adhatnak, mind a helyi, mind a belföldi távolsági forgalomban. Közleményt nemcsak egymás között válthatnak, hanem a nem távgépírószolgálat előfizetőinek szóló közleményüket *távirat* alakjában a berlini központi távgépíróhivatalnak is adhatják ugyanannak a távgépíróberendezésnek segítségével. Tekintettel arra, hogy Németországnak a tengerentúllal nagyon jelentős forgalma van, lehetővé tették, hogy a távgépírószolgálat előfizetői tengerentúlra szóló távirataikat közvetlenül az ú. n. Tengerentúli távíróteremnek, vagy valamelyik parti rádióállomásnak (Elbe-Weser-Radio, Norddeich-Radio, Rügen-Radio) továbbíthassák; így a távirat belkezelési idejét jelentékenyen csökkenthetik. Ezért a táviratközvetítésért külön díjat nem számítanak. A távgépíróhálózat előfizetői által feladott táviratokat a hivatalok megdíjazzák, úgy, amint a távbeszélőn feladott táviratokat szokták megdíjazni. A távgépírószolgálat előfizetőjének címére tengerentúlról érkező táviratát az

ú. n. Tengerentúli táviróteremből vagy a fentemlített parti rádióállomásoktól távgépírón kézbesítik a címzettnek, vidékre is (közvetlenül tárcsázhatják). Külön díjat ezért sem számít fe la német posta.

Az előfizetői távgépíró egész Németországot behálózza és a fentemlített parti rádióállomásokon kívül még a következő automatikus távgépíróhálózatokat foglalja magában:

Berlin, Bremen, Dortmund, Düsseldorf, Essen, Hamburg, Kiel, Köln, Magdeburg, München, Nürnberg és Wien.

E helyeken mindenütt van helyi távgépíróhálózat is, amelyeknek előfizetői nemcsak a helyi forgalomban és a fentemlített többi központok előfizetőivel válhatnak közvetlenül közleményt, hanem Belgium, Dánia, Nagybritannia, Németalföld és Svájc hasonló távgépíróhálózatainak előfizetőivel is. A külfölddel való összeköttetést azonban kézi-kapcsolású központon keresztül létesítik.

A németországi előfizetői távgépírószolgálat előfizetőinek száma az egész országban 600, ami nagyon tekintélyes szám, ha figyelembe vesszük, hogy 1937. év végén azoknak száma csak 226 volt.

A német posta által használt távgépírókészülékek általában papírszalagra nyomtató készülékek. Olyan előfizetőknél, hatóságoknál, ahol sülyt helyeznek a lapra való írásra, lapra író távgépírókészüléket használnak. A távgépírókészüléken továbbított közleményt vagy táviratot maga a továbbító készülék is nyomtatja, amely mint ellenőrző szöveg tölt be fontos szerepet.

A szorosan vett távgépírókészüléket a híváshoz és befejezőjel továbbításához szükséges kulcsrendszer és a hívótárcsa egészíti ki.

A továbbítás gyorsasága percenként 400 jel továbbításáig fokozható. Minthogy ilyen gyors ütemben sem írógépen, sem a távgépírókészüléken kézzel dolgozni nem lehet, a leadást ilyenkor gépi berendezéssel végzik oly módon, hogy a közleményt előbb lyukasztókészüléken papírszalagra lyukasztják s a táviratot erről a papírszalagról géppel továbbítják. A vétel oldalon nyomtató berendezés helyett lehet lyukasztóval is venni; ez különösen akkor előnyös, amikor a közleményt másik összeköttetésen ismét továbbítani kell. Ez a tulajdonképpen *gyors-távgépíró* üzem akkor fontos, amikor sok közlemény vár továbbításra, a rendelkezésre álló idő pedig kevés.

Az előfizetői távgépírószolgálatban résztvevők Németországban legalább háromféle díjat fizetnek; ú. m.: 1. egyszersmindenkorra a felszerelési költségeket, 2. havonta az előfizetési díjakat, végül 3. a közlemény továbbításáért járó díjat. Ezek a díjak a következőképpen alakulnak:

Egyszer fizetendő:

a távgépíróállomás berendezésénél a bevezetéshez szükséges belső vezeték költségei.

Havonta:

1. Az állomás alapdíja	15.—	márka
2. A vezetékdíj, a csatlakozó vezeték minden 100 métere után	—,50	„

(e díjat az előfizetőt a távgepiróközponttal összekötő vezeték után kell fizetni.)

3. A közlések továbbításáért hívások száma és időtartama szerint:

- a) helyi forgalomban három percenként —.10 „
 b) *táviratnak* a táviróhivatalhoz való továbbítása vagy attól való átvétele ingyenes
 c) tengeren tartózkodó hajókra szóló vagy onnan eredő *táviratok* továbbítása, illetőleg átvétele a parti rádióállomásokhoz, illetőleg állomásoktól (Elbe-Weser-Radio, Norddeich-Radio, Rügen-Radio) ingyenes
 d) távolsági forgalomban díjök szerint vannak megállapítva a következőképen:

Díjöv	Távolság km	D í j a k	
		8—19 óráig	19—8 óráig
I.	75 km-ig	0.60 márka	0.40 márka
II.	200 „	0.90 „	0.60 „
III.	400 „	1.20 „	0.80 „
IV.	600 „	1.50 „	1.00 „
V.	600 km-en felül	1.80 „	1.20 „

Helységek szerint ezek a díjak a következőképen alakulnak:

H E L Y	Berlin	Bremen	Dortmund	Düsseldorf	Essen	Hamburg	Kiel	Köln	Magdeburg	München	Nürnberg	Wien
	b i r o d a l m i m á r k a											
Berlin	—	1.20	1.50	1.50	1.50	1.20	1.20	1.50	0.90	1.50	1.20	1.50
Bremen	1.20	—	0.90	1.20	1.20	0.90	0.90	1.20	1.20	1.50	1.50	1.80
Dortmund	1.50	0.90	—	0.60	0.60	1.20	1.20	0.60	1.20	1.50	1.20	1.80
Düsseldorf	1.50	1.20	0.60	—	0.60	1.20	1.50	0.60	1.20	1.50	1.20	1.80
Essen	1.50	1.20	0.60	0.60	—	1.20	1.20	0.60	1.20	1.50	1.20	1.80
Hamburg	1.20	0.90	1.20	1.20	1.20	—	0.90	1.20	0.90	1.50	1.50	1.80
Kiel	1.20	0.90	1.20	1.50	1.20	0.90	—	1.50	1.20	1.80	1.50	1.80
Köln	1.50	1.20	0.60	0.60	0.60	1.20	1.50	—	1.20	1.50	1.20	1.80
Magdeburg	0.90	1.20	1.20	1.20	1.20	0.90	1.20	1.20	—	1.50	1.20	1.50
München	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	1.80	1.50	1.50	—	0.90	1.20
Nürnberg	1.20	1.50	1.20	1.20	1.20	1.50	1.50	1.20	1.20	0.90	—	1.50
Wien	1.50	1.80	1.80	1.80	1.80	1.80	1.80	1.80	1.50	1.20	1.50	—

e) külfölddel való forgalomban:

Berlin—Németalföld három percért (minden további perc ennek $\frac{1}{3}$ -a)	2.30	márka
Wien—Németalföld	2.75	„*)
Berlin—Svájc három percért (minden további percért ennek $\frac{1}{3}$ -a)	2.55	„
Berlin—Dánia három percért (minden további percért ennek $\frac{1}{3}$ -a)	2.04	„

Általában az ugyanolyan időtartamú távbeszélgetésekért járó díjnak a felét kell fizetni.

f) éjjeli díjszabás: 19 és 8 óra között a belföldi távolsági forgalomban a díjnak [d] csak a $\frac{2}{3}$ -át, a külfölddel való forgalomban [e] pedig csak $\frac{3}{5}$ -ét kell fizetni.

Külterületi előfizető által fizetendő díjak:

A) Rendes csatlakozás:

a 2. alatt említett díjon kívül a távgépíróközpont és az előfizető lakhelyének táviróhivatala vagy erősítőállomása közti távolság szerint számított külterületi vezetékdíjat havonta

- a) 0.32 márkát 100 méterenként, távkábel esetében (műkapcsolás),
- b) 0.57 márkát 100 méterenként más esetekben.

Az a) alatti díj helyett 0.20 márkát, a b) alatti díj helyett pedig csak 0.32 márkát kell fizetni, ha az előfizetői távgépíró előfizetője egyúttal úgynevezett kivételes távbeszélő „Querverbindung“-ot is üzemen tart ugyanazon az útvonalon.

B) Kivételes csatlakozás:

Ilyennél az A) alatt említett díjakhoz még hozzájön egyszerű költségkiegészítés, a távgépíró részére történő állandó jellegű vezetékatadás feltételei szerint, havi átalánydíj, jövedelemkiesés kárpótlásául, a távgépíró részére történő állandó jellegű vezetékatadás feltételei szerint.

Kivételes csatlakozás akkor fordul elő, amikor az előfizető nyomtérkos gazdasági szükségességből, a Reichspostministerium engedélyével, egy másik körzet központjához csatlakozik és nem a saját körzetéhez.

Az előfizetői távgépíróállomás felállításánál, a német posta csupán a bevezetést és azt is csak a távgépírókészülék csatlakozó dobozáig létesíti. A többi berendezés létesítése az előfizetőre tartozik.

A berendezésnek az előfizető részéről történő önkényes megváltoztatása tilos. A tervezett változtatásokat kivitelezésük előtt az illetékes központnak be kell jelenteni.

Valamennyi létesítmény — beleértve a vezetéket, a távgépírókészülékeket mellékkészülékeikkel — fenntartásáról, a költségek megtérítése ellenében, a német posta gondoskodik.

A távgépíróelőfizetők hozzátartozóin, alkalmazottain vagy vendé-

*) 1938. november 1-től (Amtsblatt 1939—20).

gein kívül mások részére történő közlés adása vagy vétele -- még ingyenesen is -- tilos.

Olyan közlés, amely az állam biztonságát veszélyezteti, törvénybe, közrendbe vagy jóerkölcsbe ütközik, a továbbításból ki van zárva.

A német posta az üzemet ellenőrizheti. Kellőképen igazolt meghatalmazottai, a távgépíróberendezéseket magábanfoglaló helyiségekbe bárkikor beléphetnek.

Díjszabási szempontból legérdekesebb, hogy az előfizetői távgépírón továbbított közlések díja nem a továbbított szavak száma, hanem az összeköttetés időtartama szerint alakul (a távgépíró feladott távirat az egyedüli kivétel, mert ennél természetesen a szószám számít).

Az előfizetői és egyéb távgépíróhálózat állandó növekedése természetesen sok új összeköttetés létesítését vonta maga után. Minthogy a távbeszélő földalatti kábelhálózata napjainkban igen kiterjedt, önként adódott, hogy a távgépíró összeköttetésekhez szükséges vezetékeket a távkábelek felhasználásával létesítsék. Minthogy a távkábelek távbeszélő áramkörei egyidejűleg a távgépíróösszeköttetések létesítésére is felhasználhatók, így a távgépírószolgálat díjait a távbeszélgetések díjának felében lehetett megállapítani.

Ilyen módon vált a táviró politikai, gazdasági és kulturális szempontból ismét fontos tényezővé.

ELMÉLET - GYAKORLAT.

Théorie. — Pratique.

27. Az iskoláknak nem tanteremben üzembentartott rádió vevőberendezésük után a díjkedvezmény engedélyezhető-e?

A tanintézetek 50%-os előfizetési díjkedvezményére vonatkozóan a 9557/1927. K. M. sz. Rádiórendelet 67. §-ának b. pontja a következőket tartalmazza: „50%-os díjmérséklés engedélyezhető: . . . azoknak a nyilvánossági joggal felruházott iskoláknak, amelyek a vevőberendezést kizárólag oktatási és kísérleti célokra használják.”

A Rádiórendelet hivatkozott §-a tehát a díjkedvezmény megadását nem attól teszi függővé, hogy a rádiókészülék tanteremben van felszerelve, hanem, hogy a rádió kizárólag oktatási, illetőleg kísérleti célokat szolgáljon.

Ebből következik, hogy a tanácsterem-

ben, tanári szobában, igazgatói és tanári magánlakásokban elhelyezett készülékeket a díjmentesség nem illeti meg, míg a tanulók által látogatott tanteremben, fizikai szertárban, nappali, társalgó, zene- és olvasótermekben elhelyezett készülékeknél a díjkedvezmény megadható. Az utóbbi helyiségekben ugyanis kétségtelenül a tanuló ifjúság tartózkodik, s így az ott közvetített műsor oktató, nevelő hatása nem vitatható el.

(Beküldött kérdés.)

28. Rádió kihágási ügyekben eljáró rendőri büntetőbíró a tárgyalási jegyzőkönyvet mellőzheti-e?

Igen.

A közigazgatási hatáskörbe tartozó rádió kihágási ügyek igen jelentős részét teszik — főként elsőfokon — a rendőri bün-

tetőbírósként eljáró közigazgatási hatóságok ügyforgalmának. E kihágási ügyek tekintélyes része csekélyebb jelentőségű jogellenes cselekmény vagy mulasztás, melynek súlya nem áll arányban a 65.000/1909. B. M. sz. rendeletbe foglalt Rendőri Büntető Szabályzat (Rbsz.) által előírt aránylag hosszadalmas eljárással és az ebből folyó anyagi terhekkel.

Bár a közigazgatás rendezéséről szóló 1929:XXX. t. c. 60. §-a korlátozta a jogorvoslatokat s ezzel lényegesen csökkentette az eljárás hosszadalmas voltát, az egyszerűsítés és takarékosság szempontjai azonban további lépéseket kívántak. E szempontok vezettek a kihágások elbírálásának gyorsítása és egyszerűsítése tárgyában kiadott 920/1935. B. M. számú rendelet kibocsátására.

A hivatkozott rendeletnek I. része a tárgyalási jegyzőkönyv mellőzésére vonatkozólag rendelkezik.

A Rendőri Büntető Szabályzat rendelkezései szerint a tárgyalásról részletes jegyzőkönyvet kell készíteni. Ez a rendőri büntetőbírák munkaidejét nagyobb mérvben veszi igénybe, mint minden más ténykedésük. Kétségtelen, hogy a felek valószínűségüknek s a tárgyalás lényeges mozzanatainak jegyzőkönyvbevétele mellőzhetően akkor, ha az ügy fellebbezés folytán felsőbbfokú elbírálásra kerül, de mellőzhető, ha a felek a hozott határozatban megnyugszanak.

A 920/1935. B. M. sz. rendelet 1. §-a megjelölte azokat a jogi biztosítókat, melyek mellett az igazságszolgáltatás és a felek sérelme nélkül a tárgyalási jegyzőkönyv készítése mellőzhető, így, ha a tárgyaláson a terhelt részletes beismerő vallomást tett, vagy azon felmentő ítéletet vagy megszüntető határozatot hoztak, feltevé, hogy a tárgyaláson a posta szak képviselője jelen van és a határozatot nem kell utólag a tiszti ügyésszel közölni és hogy a fellebbezésre jogosultak egyike sem jelentett be fellebbezést.

A tárgyalási jegyzőkönyv mellőzésének kétségtelen eredménye az, hogy a rendőri büntetőbírák mentesülnek a felesleges, hosszadalmas jegyzőkönyvvezetéstől, az erre fordított munkaerejük és idejük felszabadul s ennek folytán a rendőri büntetőbíráskodás gyorsabbá és olcsóbbá válik.

(Beküldött kérdés.)

29. Díjazni és továbbítani kell-e a táviratban az aláhúzást a feladónak a továbbításra vonatkozó kifejezett kívánsága nélkül is: a) különleges kezelésre vonatkozó díjköteles megjelölés aláhúzása esetén; b) címben a címzett nevének, szövegben és aláírásban egyes szónak aláhúzása esetén?

a) Nem.

b) Igen.

ad a) A B. 1. Szab. 18. §. 5. pontja szerint a kezelésre vonatkozó díjköteles megjelöléseket bármilyen alakban lehet írni, de azokat a Szabályzatban megállapított rövidített alakban kell díjazni és továbbítani. Az olyan megjelölést, amelyet a feladó nem szabályszerű rövidített alakban, hanem másképp írt, a felvevő hivatal törli és kettős kötőjel közé tett megfelelő rövidítéssel helyettesíti. A kezelésre vonatkozó díjköteles megjelölések további alakját a B. 1. Szab. 18. §. 2. pontja aláhúzás nélkül sorolja fel; nyilvánvaló tehát, hogy a feladó által aláhúzott rövidítést a felvevő hivatalnak megfelelő aláhúzás nélküli rövidítéssel kell helyettesítenie.

ad b) A B. 1. Szab. 30. §. 4. pontja szerint a távirat címében előforduló helységneveknél alkalmazott aláhúzást csak akkor kell díjazni és továbbítani, ha a feladó azt kifejezetten kéri. Ebből következik hogy a címben a helységneveken kívül előforduló egyéb szavaknál, továbbá a szöveg és aláírás szavainál és számcsoportjainál alkalmazott aláhúzást akkor is díjazni és továbbítani kell, ha a feladó azt kifejezetten nem kívánta.

(Beküldött kérdés.)

30. Díjazni és továbbítani kell-e a táviratban számcsoportban előforduló pontot a feladó kifejezett kívánsága nélkül is?

Igen.

A pont mint írásjel mondatok elválasztására szolgál, a számcsoportban előforduló pont ellenben a számcsoport értékét határozza meg. Ennek megfelelően a számcsoportban előforduló pont nem tekinthető pontozási jelnek, tehát a B. 1. Szab. 29. §. 1. pont 2. bekezdésében a pontozási jelekre vonatkozó rendelkezés

ilyen esetben nem alkalmazható.

A számcsoportban előforduló pontot tehát a díjazásnál egy jegyként figyelembe kell venni (a számjegyekkel együtt

öt jegyenként egy díjszónak kell számítani) és a feladó kifejezett kívánsága nélkül is továbbítani kell.

(Beküldött kérdés.)

A POSTA FORGALMA.

Le trafic de la poste.

1939. június.

Rovatvezető: Dr. RUTTNER BÉLA, m. kir. postatitkár.

Publié par M. le Dr. BÉLA RUTTNER, Secrétaire de poste.

En vue de pouvoir observer et apprécier le mouvement du trafic, la tendance du développement ainsi que l'influence du tarif et des règlements sur l'utilisation des divers services, l'Administration recueille toutes les données relatives au trafic des services postal, télégraphique, téléphonique et de la T. S. F. Les détails de la statistique sont contenus dans le Rapport annuel de la Posta hongroise; les résultats principaux annuels et mensuels seront également communiqués dans les tableaux ci-après. Les tableaux renferment les résultats des 8 années dernières, à compter de l'année 1930 montrant des résultats ma-

xima, et les données des 13 mois derniers. Les chiffres permettent donc de faire des comparaisons entre les résultats du mois indiqué en-haut et ceux du même mois de l'année précédente, d'une part, entre les résultats constatés à partir du commencement de l'année courante jusqu'au mois indiqué et ceux de la même période de l'année précédente, d'autre part, et enfin, entre les résultats d'une année entière, compté en arrière à partir du mois indiqué et ceux des années 1930 à 1937.

Les différences en nombre et en pourcentage entre les comparaisons respectives sont relevées au bas des tableaux.

A posta 1939. évi június havi forgalma a május havi forgalomhoz képest kisebb mérvű csökkenést mutat, a múlt év június havához viszonyítva azonban igen kedvezően alakult. A folyó évi május hónappal szemben jelentkező csökkenés tapasztalat szerint június hónapban idényszerűen más években is be szokott következni. A csökkenést megmagyarázza az a körülmény is, hogy a május hónapban megtartott országgyűlési képviselőválasztások a forgalmat rendkívüli módon emelték, ezzel szemben június hónapban sem a politikai, sem a gazdasági életben nem történt olyan esemény, amelynek következményeképpen a forgalom rendkívüli mértékben emelkedhetett volna.

Sokkal örvedetesebb a múlt év júniusi forgalomhoz viszonyítva mutatkozó jelentős forgalomemelkedés, amely elsősorban az ország megnagyobbodásával magyarázható, egyéb rendkívüli körülmény a júliusi forgalmat nem befolyásolta. Az

emelkedés valamennyi üzletágnál mutatkozott, legerősebb azonban a postai üzletágnál volt. Különösen az ajánlott küldemények, a postautalványok száma és a csekkforgalom emelkedett. A postatakarékpénztári betétforgalom, valamint a betétvisszafizetések száma a múlt év június havához viszonyítva szintén emelkedett és körülbelül a f. évi május havi szinten mozgott.

A táviróforgalom hónapról-hónapra tapasztalható élénkülése június hónapban már nem folytatódott. A táviróforgalom a múlt év június havához viszonyítva ugyan még lényeges (a felvett táviratok darabszámában 24,5, a kézbesített táviratok darabszámában pedig 22,1%-os) emelkedést mutat, ezek az eredmények azonban már nem érik el a közelmúlt hónapokban az előző év ugyanazon hónapjához viszonyítva tapasztalt eredményeket.

A távbeszélő forgalomban csak a távolsági beszélgetéseknél mutatkozik lényege-

sebb emelkedés, míg az állomások számánál és különösen a számlált helyi beszélgetések forgalmában sokkal kisebb mértékű a fejlődés üteme. A kezdeményezett távolsági beszélgetések száma a múlt év június havához viszonyítva 33.6%-kal, az érkezetekké pedig 35.1%-kal emelkedett. Jelentős szerepe lehetett ebben a március 1-én életbeléptetett új belföldi távolsági díjszabásnak. A távbeszélő állomások 1 évi szaporulata 12.009 állomás (10.4%), amely számban Kárpátalja 324 állomással szerepel. A számlált helyi beszélgetések forgalma a múlt év június havához viszonyítva mindössze 5.5%-kal emelkedett.

A rádióengedélyesek száma június hó végén 470.334 volt, s így 75.159 előfizetővel, vagyis 19%-kal haladta meg az 1938. évi június havi létszámot. A f. év június hó végén nyilvántartott 470.334 engedélyes között szerepel elsősorban 3079 kárpátaljai rádióelőfizető. Folyó évi május hónaphoz viszonyítva 2150-nel, vagyis 0.5%-kal emelkedett az előfizetők száma, ha azonban a 3079 kárpátaljai új előfizetőt figyelmen kívül hagyjuk, akkor tulajdonképpen csökkenés mutatkozik május hónappal szemben. Ez azonban nem feltűnő, mert az előfizetők száma június, július és augusztus hónapokban a nyári engedélyfelmondások miatt minden évben csökkenni szokott. Az egyes igazgatósági kerületeket tekintve, a legnagyobb emelkedést a soproni igazgatóság (0.2%) érte el, a legnagyobb csökkenés pedig a szegedi igazgatóságnál (0.8%) volt; az összehasonlításnál nem vettük figyelembe az elsősorban kimutatott kárpátaljai előfizetőket.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, mint-hogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám nem alkalmas. Ebben a darabszámokban ugyan az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembevételével értékelünk. Az érték-

kelés mérőeszköze a munkaegység. A közös nevezőre, a munkaegységre hozott szolgáltatások összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, távíró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. A közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel s így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak. Ez utóbbiak száma a forgalom szempontjából vett munkaegységek számánál kevesebb.

A munkaegységekben kifejezett forgalom a legnagyobb, amelyet a világháborút követő időben eddig június hónapban tapasztaltunk.

Összehasonlításként szolgáljanak a következő adatok:

1929. június hó	33.6	millió munkaegység
1930. „ „	37.2	„ „
1931. „ „	34.0	„ „
1932. „ „	28.8	„ „
1933. „ „	27.7	„ „
1934. „ „	29.3	„ „
1935. „ „	29.3	„ „
1936. „ „	30.5	„ „
1937. „ „	34.2	„ „
1938. „ „	34.9	„ „
1939. „ „	42.1	„ „

Ha fel is tételezzük, hogy az 1939. évi júniusi forgalomból 3.0—3.1 millió munkaegység a visszacsatolt felvidéki területre és Kárpátaljára esett, a régi Csonkaország postai szerveire még mindig 39.0—39.1 millió munkaegység jut, tehát kb. 1.9 millió munkaegységgel több, mint a csúcsgazdálkodás képviselő 1930. évben.

A munkaegységekben kifejezett forgalom a múlt év júniusához képest 20.7%-kal emelkedett. A legerőteljesebb emelkedést ebben a hónapban a postai üzletág érte el (25.9%), ezt követi a rádió üzletág 18.4, azután távíró üzletág 15.9 és végül a távbeszélő üzletág 14.5%-os emelkedéssel. (Kanyó)

A posta forgalma.

1. POSTAFORGALOM.¹⁾ — 1. Trafic postal.¹⁾

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	F e l a d á s — E x p é d i t i o n										
		Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, betét és sommas csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne Versements		Csekkbefizetés Chèques Versements		
		közönséges ordinaires	ajánlott recomondés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	
1930.	—	422.671	15.862	661	11.362	10.653	725.039	717	47.902	18.092	2.271.761	
1931.	—	370.509	11.817	575	10.145	10.156	670.278	494	40.336	16.322	1.934.881	
1932.	—	351.739	9.288	484	8.744	9.251	565.574	416	32.782	15.094	1.659.372	
1933.	—	346.512	7.974	465	8.584	8.870	553.521	576	41.654	16.200	1.517.302	
1934.	—	413.180	7.487	424	8.791	9.304	594.449	781	55.874	17.984	1.611.906	
1935.	—	410.595	7.771	415	8.793	9.731	644.332	912	65.344	18.928	1.706.911	
1936.	—	435.933	7.568	438	9.343	9.984	676.889	1.038	75.126	20.545	1.889.945	
1937.	—	462.928	7.567	456	9.815	10.291	712.965	1.193	87.832	22.311	2.068.491	
1938.	—	501.515	8.438	457	10.668	10.900	763.665	1.045	87.619	23.318	2.280.279	
1938.	VI.	35.531	580	33	773	831	60.228	75	6.411	1.774	165.994	
1938.	VII.	37.588	762	37	784	915	63.049	94	8.169	1.823	163.491	
1938.	VIII.	38.456	668	41	817	910	66.688	97	8.463	1.933	215.646	
1938.	IX.	43.139	806	41	951	890	65.675	70	6.452	1.825	212.828	
1938.	X.	43.853	811	41	1.002	1.024	72.593	53	5.431	2.203	227.997	
1938.	XI.	46.021	745	42	1.020	930	67.822	68	7.855	2.076	243.217	
1938.	XII.	58.920	809	43	1.369	1.099	79.024	74	8.552	2.247	251.662	
1939.	I.	46.128	851	42	915	1.009	61.887	104	9.543	2.114	192.669	
1939.	II.	42.273	811	38	895	1.003	67.701	103	8.887	1.935	197.092	
1939.	III.	54.341	926	42	1.004	1.149	70.590	95	7.367	1.973	199.837	
1939.	IV.	49.977	780	46	987	1.117	71.268	76	6.513	1.922	215.328	
1939.	V.	50.463	900	42	1.024	1.162	75.535	93	8.783	2.146	239.995	
1939.	VI.	44.763	797	42	910	1.172	74.679	93	8.987	2.118	212.625	
1938. VII.-1939. VI. összesen : VII. 1938.-VI. 1939. total:		555.922	9.666	497	11.758	12.380	836.511	1.020	95.002	24.315	2.572.387	
1938. I.-VI. összesen : I.-VI. 1938. total:		233.925	3.837	211	4.726	5.127	353.806	590	42.983	11.207	965.152	
1939. I.-VI. összesen : I.-VI. 1939. total:		287.945	5.065	252	5.815	6.612	421.660	564	50.080	12.208	1.257.546	
Összehasonlítások Comparaisons	1939. VI. havában 1938. VI. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+9.232	+ 217	+ 9	+ 217	+ 341	+ 14.451	+ 18	+ 2.576	+ 344	+ 46.631
	En juin 1939 par rapport au mois de juin. 1938, en plus (+), en moins (-)	%-ban en %	+ 26.0	+ 37.4	+ 27.3	+ 28.1	+ 41.0	+ 24.0	+ 24.0	+ 40.2	+ 19.4	+ 28.1
	1939. I.-VI. időszak- ban 1938. I.-VI. időszakához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+ 54.020	+ 1.228	+ 41	+ 1.089	+ 1.485	+ 67.854	- 26	+ 7.097	+ 1.001	+ 292.394
	En janv.-juin 1939 par rapport aux mois de janv.-juin 1938 en plus (+), en moins (-)	%-ban en %	+ 23.1	+ 32.0	+ 19.4	+ 23.0	+ 29.0	+ 19.2	- 4.4	+ 16.5	+ 8.9	+ 30.3

1) Az 1939. évi adatok ideiglenesek.

Les chiffres se rapportant à l'année 1939 sont provisoires.

A posta forgalma.

1. POSTAFORGALOM (folytatás). — 1. Trafic postal (suite).

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	K é z b e s í t é s — R e m i s e										
		Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, bétét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne Payements		Csekk-kifizetés Chèques Payements		
		közön- séges ordinaires	ajánlott recom- mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	
1930.	—	425.761	16.794	726	12.390	10.577	719.870	376	20.852	3.373	1.036.937	
1931.	—	373.517	12.442	637	10.687	10.015	663.752	295	25.646	3.275	967.490	
1932.	—	353.134	9.739	536	8.968	9.241	570.104	236	18.316	3.259	785.987	
1933.	—	345.768	8.172	506	8.776	8.938	555.883	280	21.472	3.373	698.973	
1934.	—	416.564	7.653	481	8.890	9.356	595.623	367	28.707	3.223	658.944	
1935.	—	412.321	7.790	471	8.814	9.775	645.247	462	37.928	3.399	662.144	
1936.	—	440.026	7.653	455	9.373	10.026	678.059	543	44.507	3.525	684.812	
1937.	—	466.077	7.641	485	9.924	10.367	716.475	591	48.925	3.839	749.352	
1938.	—	505.424	8.421	498	10.758	11.015	768.161	644	65.238	4.052	885.470	
1938.	VI.	35.659	580	38	768	837	59.514	54	4.740	321	68.673	
1938.	VII.	38.865	753	40	797	924	64.300	49	3.961	343	69.925	
1938.	VIII.	38.597	671	44	798	923	66.405	51	4.592	311	70.474	
1938.	IX.	43.277	802	46	938	899	66.952	93	13.866	325	76.015	
1938.	X.	43.994	828	46	999	1.048	83.997	44	7.451	407	117.788	
1938.	XI.	46.202	746	45	1.010	912	55.653	31	2.668	304	82.502	
1938.	XII.	59.134	812	52	1.371	1.148	91.355	39	3.262	436	108.110	
1939.	I.	46.288	895	47	906	968	59.067	37	3.091	401	64.788	
1939.	II.	42.416	826	43	892	1.018	68.968	40	3.479	425	72.857	
1939.	III.	54.483	950	48	1.002	1.125	70.653	51	4.929	442	91.884	
1939.	IV.	50.153	793	58	1.014	1.110	71.259	47	4.128	452	84.821	
1939.	V.	50.648	914	49	1.021	1.173	75.844	47	3.877	445	83.009	
1939.	VI.	44.924	792	48	981	1.104	74.496	48	4.314	453	92.226	
1938. VII.-1939. VI. összesen : VII. 1938., VI. 1939. total:		558.981	9.782	566	11.729	12.352	848.949	577	59.618	4.744	1.014.399	
1938. I.-VI. összesen : I-VI. 1938. total:		234.241	3.883	234	4.719	5.147	345.810	337	29.472	1.926	360.621	
1939. I.-VI. összesen : I-VI. 1939. total:		288.535	5.170	293	5.816	6.498	420.287	270	23.818	2.618	489.585	
Összehasonlítások Comparaisons	1939. VI. havában 1938. VI. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+									
	En juin 1939 par rapport au mois de juin 1938, en plus (+), en moins (-)	%-ban en %	+ 26.0	+ 36.6	+ 26.3	+ 27.7	+ 31.9	+ 25.2	- 11.1	- 9.0	+ 41.1	+ 34.3
	1939. I.-VI. időszak- ban 1938. I.-VI. időszakához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+
	En janv.-juin 1939 par rapport aux mois de janv.-juin 1938, en plus (+), en moins (-)	%-ban en %	+ 23.2	+ 33.1	+ 25.2	+ 23.2	+ 26.2	+ 21.5	- 19.9	- 19.2	+ 35.9	+ 35.8

2. TAVIRÓFORGALOM¹⁾ — 2. Trafic télégraphique
3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM¹⁾ — 3. Trafic téléphonique

Év Année	Hó Mois	Távíró Télégraphe		Távbeszélő — Téléphone							
		Távíratok ezer drb. Télégrammes, nombre en milliers		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques				Közvetlen összeköttetések száma Raccordements directs nombre	Számított helyi beszélgetések száma ezekben Conversations locales complètes nombre en milliers		
		feladás dépôt	kézbesítés remise	hálózatok szerint dans le réseau			összesen total		bpesti egységes hálózatban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total
				uniforme de Budapest	falurendszertől és 200 előfizetőnél nagyobb systéme rural et plus de 200 abonnés	200 előfizetőnél kisebb jusqu'à 200 abonnés					
1930.	—	3.404	3.715	46.601	35.618	82.219	2.212	103.890	—	103.890	
1931.	—	2.599	3.253	47.095	33.840	80.935	2.376	106.946	14.189	121.135	
1932.	—	2.066	2.735	46.884	32.415	79.299	2.196	107.564	13.867	121.431	
1933.	—	1.894	2.576	47.962	31.109	79.071	2.207	107.146	12.801	119.947	
1934.	—	1.873	2.557	53.338	34.354	87.692	2.303	111.898	11.911	123.809	
1935.	—	1.903	2.573	58.339	15.088	18.723	2.257	121.980	12.944	134.924	
1936.	—	1.947	2.607	63.537	16.699	22.218	2.155	127.933	14.261	142.194	
1937.	—	2.133	2.820	70.325	18.165	23.290	2.117	134.885	16.358	151.243	
1938.	—	2.439	3.150	75.128	21.331	27.316	2.201	141.263	18.117	159.380	
1938.	VI.	204	263	73.122	19.111	23.743	115.976	2.099	12.144	1.515	13.659
1938.	VII.	208	268	73.193	19.188	23.993	116.374	2.107	11.521	1.514	13.035
1938.	VIII.	243	301	73.283	19.305	24.216	116.804	2.133	10.715	1.566	12.281
1938.	IX.	254	320	73.836	19.486	24.426	117.748	2.131	11.530	1.574	13.104
1938.	X.	228	294	74.307	19.608	24.637	118.552	2.179	12.594	1.636	14.230
1938.	XI.	226	289	74.543	20.862	26.212	121.617	2.186	12.238	1.567	13.805
1938.	XII.	233	302	75.128	21.331	27.316	123.775	2.201	12.133	1.585	13.718
1938.	I.	207	277	75.460	21.607	27.078	124.145	2.228	12.826	1.737	14.563
1939.	II.	185	246	75.661	21.695	27.135	124.491	2.229	12.219	1.681	13.900
1939.	III.	236	309	75.941	21.812	27.523	125.276	2.240	11.215	1.574	12.789
1939.	IV.	222	293	76.134	21.689	28.531	126.354	2.267	12.353	1.821	14.174
1939.	V.	264	331	76.279	22.305	28.802	127.386	2.316	12.705	1.693	14.398
1939.	VI.	254	321	77.141	22.675	28.169	127.985	2.310	12.652	1.763	14.415
1938. VII.-1939. VI. összesen: VII. 1938.-VI. 1939. total:		2.760	3.551	—	—	—	—	—	144.701	19.711	164.412
1938. I.-VI. összesen: I.-VI. 1938. total:		1.023	1.376	—	—	—	—	—	70.598	8.634	79.232
1939. I.-VI. összesen: I.-VI. 1939. total:		1.368	1.777	—	—	—	—	—	73.970	10.269	84.239
Összehasonlítások Comparaisons	1939. VI. havában 1938. VI. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerileg en nombre	+ 50 + 58	+ 4.019 + 3.564	+ 4.426	12.009	+ 211	+ 508	+ 248	+ 756	
	En juin 1939 par rapport au mois de juin 1938, en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+ 21,5 + 22,1	+ 5,5 + 18,6	+ 18,6	+ 10,4	+ 10,1	+ 4,2	+ 16,4	+ 5,5	
	1939. I.-VI. időszak- ban 1938. I.-VI. időszakához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerileg en nombre	+ 345 + 401	—	—	—	—	+ 3.372	+ 1.635	+ 5.007	
	En janv.-juin 1939 par rapport aux mois de janv.-juin 1938, en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+ 33,7 + 29,1	—	—	—	—	+ 4,8	+ 18,9	+ 6,3	

1) Az 1939. évi adatok ideiglenesek.

Les chiffres se rapportant à l'année 1939 sont provisoires.

3. TAVBESZÉLŐFORGALOM (folytatás). — 3. Traffic téléphonique (suite).

4. RÁDIÓELŐFIZETŐK. — 4. Nombre des abonnés de radio.

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — Téléphone							Rádió Radiodiffusion			
		Közpon- fok száma Nombre des centales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers						Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés			
			kezdeményezett départ			érkezett arrivée			Buda- peszten à Budapest	vidéken en province	összesen total	
			bpesti egységes hálózat- ban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total	bpesti egységes hálózat- ban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total				
1930.	—	1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909	
1931.	—	1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032	
1932.	—	1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976	
1933.	—	1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179	
1934.	—	1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117	
1935.	—	1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907	
1936.	—	1.550	1.287	2.972	4.259	1.206	2.932	4.138	127.540	237.814	365.354	
1937.	—	1.613	1.346	3.365	4.711	1.267	3.327	4.594	134.465	249.040	383.505	
1938.	—	1.861	1.501	4.142	5.643	1.389	4.099	5.488	145.316	273.917	419.233	
1938.	VI.	1.627	123	332	455	119	326	445	138.880	256.295	395.175	
1938.	VII.	1.629	134	380	514	124	376	500	138.136	255.354	393.490	
1938.	VIII.	1.630	145	409	554	133	409	542	137.685	255.855	393.540	
1938.	IX.	1.633	150	431	581	138	425	563	138.011	257.148	395.159	
1938.	X.	1.634	157	417	574	149	410	559	140.192	262.052	402.244	
1938.	XI.	1.774	128	370	498	117	364	481	142.854	268.614	411.468	
1938.	XII.	1.861	125	376	501	116	367	483	145.316	273.899	419.215	
1939.	I.	1.862	123	353	476	112	350	462	147.605	305.046	452.651	
1939.	II.	1.862	125	328	453	112	330	442	148.981	312.978	461.959	
1939.	III.	1.862	116	395	511	104	400	504	149.067	316.443	465.510	
1939.	IV.	1.926	145	403	548	130	407	537	149.471	318.526	467.997	
1939.	V.	1.930	139	510	649	129	512	641	149.427	318.757	468.184	
1939.	VI.	1.930	146	462	608	140	461	601	149.303	321.031	470.334	
1938 VII.-1939. VI. összesen: VII. 1938.-VI. 1939. total:		—	1.633	4.834	6.467	1.504	4.811	6.315	—	—	—	
1938. I.-VI. összesen: I-VI. 1938. total:		—	663	1.756	2.419	611	1.747	2.358	—	—	—	
1939. I.-VI. összesen: I-VI. 1939 total:		—	794	2.451	3.245	727	2.460	3.187	—	—	—	
Összehasonlítások. Comparaisons	1939. VI. havában 1938. VI. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+ 303	+ 23	+ 130	+ 153	+ 21	+ 135	+ 156	+ 10.423	+ 64.736	+ 75.159
	En juin 1939 par rapport au mois juin 1938, en plus (+) en moins (-)	%-ban en %	+ 18.6	+ 18.7	+ 39.2	+ 33.6	+ 17.6	+ 41.4	+ 35.1	+ 7.5	+ 25.3	+ 19.0
	1939. I.-VI. időszak- ban 1938. I.-VI. időszakához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	—	+ 131	+ 695	+ 826	+ 116	+ 713	+ 829	—	—	—
	En janv.-juin 1939 par rapport aux mois de janv.-juin 1938, en plus (+) en moins (-)	%-ban en %	—	+ 19.8	+ 39.6	+ 34.1	+ 19.0	+ 40.8	+ 35.2	—	—	—

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBE — 5. Le trafic en unités de travail

Egyseg: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma drb. — Nombre des unités de travail:												
		Kincstári postahivataloknál Bureaux d'Etat						Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél Bureaux des maîtres de poste et agences						
		posta poste	távíró lélé- graphe	távbe- szelő téléphone	rádió radio	összesen total		posta poste	távíró lélé- graphe	távbe- szelő téléphone	rádió radio	összesen total		
drb. nombre	%					drb. nombre	%							
1930.	—	186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7	
1931.	—	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3	
1932.	—	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1	
1933.	—	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4	
1934.	—	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7	
1935.	—	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0	
1936.	—	137.907	17.822	114.310	7.804	277.843	71.6	79.933	7.327	18.430	4.251	109.941	28.4	
1937.	—	143.639	19.595	121.662	8.216	293.112	71.1	85.416	8.007	21.218	4.386	119.027	28.9	
1938.	—	154.737	22.137	130.275	8.933	316.082	70.7	91.743	9.252	25.526	4.446	130.967	29.3	
1938.	VI.	11.393	1.833	11.012	741	24.979	71.6	6.761	749	2.029	365	9.904	28.4	
1938.	VII.	12.141	1.884	10.788	737	25.550	70.1	7.398	826	2.314	365	10.903	29.9	
1938.	VIII.	12.169	2.131	10.445	736	25.481	68.8	7.784	943	2.452	366	11.545	31.2	
1938.	IX.	13.374	2.309	11.110	738	27.531	69.6	8.136	990	2.540	368	12.034	30.4	
1938.	X.	14.606	2.073	11.846	750	29.275	69.6	9.073	920	2.438	376	12.807	30.4	
1938.	XI.	14.134	2.086	11.366	765	28.351	70.7	8.310	839	2.218	387	11.754	29.3	
1938.	XII.	17.326	2.275	11.379	777	31.757	70.0	10.080	866	2.241	397	13.584	30.0	
1939.	I.	14.001	1.998	11.772	834	28.605	71.7	17.859	797	2.191	433	11.280	28.3	
1939.	II.	13.656	1.556	11.368	891	27.471	71.4	7.897	647	2.054	428	11.026	28.6	
1939.	III.	15.058	2.013	10.805	893	28.769	69.7	8.881	811	2.416	416	12.524	30.3	
1939.	IV.	14.870	1.899	11.920	889	29.578	72.2	7.808	787	2.347	419	11.361	27.8	
1939.	V.	15.623	2.122	12.194	908	30.847	71.1	8.270	908	2.918	417	12.513	28.9	
1939.	VI.	14.984	2.093	12.260	900	30.237	71.8	7.870	900	2.673	411	11.854	28.2	
1938. VII.—1939. VI. összesen: VII. 1938. VI. 1939. total:		171.942	24.439	137.253	9.818	343.452	70.6	99.366	10.234	28.802	4.783	143.185	29.4	
1938. I.—VI. összesen: I—VI. 1938 total:		70.663	9.379	63.341	4.430	147.813	71.6	41.286	3.870	11.323	2.185	58.664	28.4	
1939. I.—VI. összesen: I—VI. 1939 total:		88.192	11.681	70.319	5.315	175.507	71.3	48.585	4.850	14.599	2.524	70.558	28.7	
Összehasonlítások Comparaisons	1939. VI. havában 1938. VI. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+3.591	+260	+1.248	+159	+5.258	—	+1.109	+151	+644	+46	+1.950	—
	En juin 1939 par rapport au mois de juin 1938, en plus (+), en moins (-)		+31.5	+14.2	+11.3	+21.5	+21.0	—	+16.4	+20.2	+31.7	+12.6	+19.7	—
	1939. I.—VI. időszakban 1938. I.—V. időszakahoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+17.529	+2.302	+6.978	+885	+27.694	—	+7.299	+980	+3.276	+339	+11.894	—
	En janv.—juin 1939 par rapport aux mois de janv.—juin 1938, en (+), en moins (-)		+24.8	+24.5	+11.0	+20.0	+18.7	—	+17.7	+25.3	+28.9	+15.5	+20.3	—

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBEN (folytatás).
5. Le trafic en unités de travail. (suite)

E g y s é g: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services:														
		Posta Poste		Távíró Télégraphie		Távbeszélő Téléphone		Rádió Radio		Összesen drb. total nombre						
		drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o							
1930.	—	285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520						
1931.	—	242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003						
1932.	—	206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839						
1933.	—	198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054						
1934.	—	202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375						
1935.	—	206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090						
1936.	—	217.840	56.2	25.149	6.5	132.740	34.2	12.055	3.1	387.784						
1937.	—	229.055	55.6	27.602	6.7	142.880	34.7	12.602	3.0	412.139						
1938.	—	246.480	55.1	31.389	7.0	155.801	34.9	13.379	3.0	447.049						
1938.	VI.	18.154	52.0	2.582	7.4	13.041	37.4	1.106	3.2	34.883						
1938.	VII.	19.539	53.6	2.710	7.4	13.102	36.0	1.102	3.0	36.453						
1938.	VIII.	19.953	53.9	3.074	8.3	12.897	34.8	1.102	3.0	37.026						
1938.	IX.	21.510	54.4	3.299	8.3	13.650	34.5	1.106	2.8	39.565						
1938.	X.	23.679	56.3	2.993	7.1	14.284	33.9	1.126	2.7	42.082						
1938.	XI.	22.444	56.0	2.925	7.3	13.584	33.8	1.152	2.9	40.105						
1938.	XII.	27.406	60.4	3.141	6.9	13.620	30.1	1.174	2.6	45.341						
1939.	I.	21.860	54.8	2.795	7.0	13.963	35.0	1.267	3.2	39.885						
1939.	II.	21.553	56.0	2.203	5.7	13.422	34.9	1.319	3.4	38.497						
1939.	III.	23.939	58.0	2.824	6.8	13.221	32.0	1.309	3.2	41.293						
1939.	IV.	22.678	55.4	2.686	6.6	14.267	34.8	1.308	3.2	40.939						
1939.	V.	23.893	55.1	3.030	7.0	15.112	34.9	1.325	3.0	43.360						
1939.	VI.	22.854	54.3	2.993	7.1	14.933	35.5	1.311	3.1	42.091						
1938. VII.—1939. VI. összesen: VII 1938.—VI. 1939. total:		271.308	55.8	34.673	7.1	166.055	34.1	14.601	3.0	486.637						
1938. I.—VI. összesen: I—VI. 1938 total:		111.949	54.2	13.249	6.4	74.664	36.2	6.615	3.2	206.477						
1939. I.—VI. összesen: I—VI. 1938 total:		136.777	55.6	16.531	6.7	84.9 8	34.5	7.839	3.2	246.065						
Összehasonlítások Comparaisons	1939. VI. havában 1938. VI. havához képest több (+) kevesebb (—)	szám- szerűleg en nombre	+	4.700	—	+	411	—	+	1.892	—	+	205	—	+	7.208
	En juin 1939 par rapport au mois de juin 1938 en plus (+), en moins (—)	o/o-ban en o/o	+	25.9	—	+	15.9	—	+	14.5	—	+	18.5	—	+	20.7
	1939. I.—VI. időszak- ban 1938. I.—VI. időszakához k pest több (+) kevesebb (—)	szám- szerűleg en nombre	+	24.828	—	+	3.282	—	+	10.254	—	+	1.224	—	+	39.588
	En janv.—juin 1939 par rapport aux mois de janv.—juin 1938, en plus (+) en moins (—)	o/o-ban en o/o	+	22.2	—	+	24.8	—	+	13.7	—	+	15.5	—	+	19.2

6. KÁRPATALJA FORGALMA. — 6. Le trafic de la Subcarpathie.

a) Postaforgalom. — a) Trafic postal.

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	F e l a d á s — E x p é d i t i o n									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értéklevél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi betét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne versements		Csekkbefizetés Chèques versements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recomandés			drb. nombre	összeg montani	drb. nombre	összeg montani	drb. nombre	összeg montani
1939.	IV.	695	12	1	14	13	869	— 1)	5	4	1.476
1939.	V.	376	12	1	6	16	992	— 2)	4	12	2.281
1939.	VI.	435	11	1	7	16	912	— 3)	15	15	2.533

1) Összesen csak 69 drb.

2) Összesen csak 79 drb

3) Összesen csak 128 drb.

a) Postaforgalom. (folytatás). — a) Trafic postal (suite).

Év Année	Hó Mois	K é z b e s i t é s — R e m i s e									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értéklevél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, betét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne Payements		Csekk-kifizetés Chèques payements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recomandés			drb. nombre	összeg montani	drb. nombre	összeg montani	drb. nombre	összeg montani
1939.	IV.	—	16	2	16	7	807	— 3)	7	1	545
1939.	V.	—	13	1	24	12	1.447	— 4)	8	2	1.120
1939.	VI.	—	13	1	22	14	1.661	— 5)	10	8	1.952

1) Összesen csak 81 drb.

2) Összesen csak 46 drb.

3) Összesen csak 87 drb.

b) Táviróforgalom. — b) Trafic télégraphique.

c) Távbeszélőforgalom. — c) Trafic téléphonique.

Év Année	Hó Mois	Táviró — Télégraphe		T á v b e s z é l ő — T é l é p h o n e				
		Táviratok ezer darab Télégrammes nombre en milliers		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques			Számított helyi beszélgetések száma ezrekben Conversations locales complées nombre en milliers	
		feladás depôt	kézbesítés remise	hálózatok szerint — dans le réseau		összesen total		
1939.	IV.			2	5		—	—
1939.	V.	5	7	—	—	612	612	—
1939.	VI.	6	7	—	—	624	624	—

c) Távbeszélőforgalom (folytatás). — c) Trafic téléphonique (suite).

d) Rádióelőfizetők. — d) Radiodiffusion.

Év Année	Hó Mois	T á v b e s z é l ő — T é l é p h o n e				Rádió — Radiodiffusion	
		Központok száma Nombre des centrales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers		Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés		
			kezdeményezett départ	érkezett arrivée			
1939.	IV.	63	5	5	—		
1939.	V.	72	14	12	—		
1939.	VI.	72	13	12	3.079		

e) A forgalom munkaegységekben. — e) Le trafic en unités de travail.

Egység: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services					Összesen Total drb. nombre
		Posta Poste drb. nombre	Távíró Télégraphe drb. nombre	Távbeszélő Téléphone drb. nombre	Rádió Radio drb. nombre		
1939.	IV.	192	27	59	—	278	
1939.	V.	217	44	110	—	371	
1939.	VI.	240	47	108	8	403	

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA

AZ OLASZ POSTAMŰZEUM. Róma Prati nevű kerületében lévő postapalotában most van rendezés miatt az olasz postamúzeum. A kiállított tárgyak összeválogatása kizáróan az olaszországi posta- és táviróintézetre fog szorítkozni s külföldi vonatkozásuk csak annyi lesz, amennyi éppen szükségesnek mutatkozik. A múzeum hat tagozódásra oszlik. Az első terem, mintegy bevezetésül, futólágosan bemutatja az ősrégi posta történetét és fejlődését, kezdve az assziroktól és az egyiptomiaktól, mintegy biznyságul annak, hogy a posta, úgyszólván olyan régi, mint maga az ember és hogy még a legkezdetlegesebb népeknek is megvolt a maguk módjuk az egymás közt való híradásra nagy távolságokon át.

A második terem bemutatja az olasz posta régi és új berendezéseit és eszközeit, milyenek: régi levélgyűjtőszekrények, postakürtök, a régi postakocsisok és futárok bőrtáskái, levélhordók formaruhái 1700, 1800. és 1900-ban. Ugyanitt láthatók a régi és új bélyegzőgépek stb. A harmadik terem bemutatja a katonai postaszolgálatot az 1859-iki (osztrák-olasz háború), az 1866-iki (Garibaldi támadása Róma ellen), a világháború és az etiópiai háború alatt.

A negyedik terem szemlélteti a világháború után bekövetkezett mozgalmas időszak postai forgalmát, mikor is a föl-

forogató elemek megkísérelték földúlni a közállapotokat, míg azután a „fasizmus” bátran szembeszállt velük s végül teljesen leverte azokat. Az ötödik terem a vilamos hírszolgálat bemutatására szánták, kezdve a távirón és a telefonon, egészen a „marconigráfiáig” (drótnélküli táviró). A hatodik terem a filatéliáé lesz.

Ez utóbbi tárlat széles, hosszú, világos tornácot foglal el. Bemutatja az Olaszországban kibocsájtott bélyegpéldányokat a Lombard-Veneto idejétől a mai napig, valamennyit sorozatosan, megfelelő keretekben és üvegszekrényekben. Milyen csalogató látvány a szenvedélyes bélyeggyűjtők számára! Mi több: ugyanebben a teremben található lesz az idegen bélyegeket tartalmazó, több bélyegalbum, melyek megfelelő biztosíték és óvintézkedések védelme alatt, kívánatra megtekinthetők lesznek.

Levélgyűjtőszekrények.

A múzeum berendezését S. E. Pension posta- és táviróvezérigazgató, az olasz Akadémia tagja, tervezte; rendezője Aldo Sertoli főfelügyelő, aki ellenőrző kiküldetésében beutazza az egész Olaszországot. Él is az alkalommal s fölmutatja azokat a postai ritkaságokat, melyek a legeladogtobb faluhelyen, a legszerényebb postahivatalok lomtárában elfeledve és elhagyatva hevernek. A szenvedélyes gyűjtő és tudós érzékével máris több érdekes és

értékes tárggyal gyarapította a múzeum anyagát.

Most pedig tekintsük meg a különböző tárlatok néhány érdekes termét, kezdve mingyárt az elsővel, mely a posta történetére és multjára vonatkozik. Mikor egy-egy levélsekre nyitunk, kevesen gondolnak arra, hogy az utak, terek és utcák ez oly hasznos, de olyan közhasználatú eszközének eredete szinte a régmúlt idők kódéba vész, valaha pedig bűnügyi eszköz volt.

Az első postai levélsekre nyitunk Firenzében jelentek meg 1500-ban; fából készültek s alakjuknál fogva „tamburi” (dobok) volt a nevük. Leginkább a nagyobb templomok főoszlopaira erősítették föl, nevezetesen a Santa Maria del Fiore főoszlopára is. Mindegyik szekrény elülső részén fölirat volt olvasható, amit hatósági személyek: törvényszéki bírák vagy politikusok rendeltek el. A fölirat alatt nyílás volt vágva rajta, mely a levelek bedobására szolgált. Aki följelentést akart tenni valaki ellen névtelenül: ott dobta be a levelet. Az illetékes hatóság azután a hozzávaló kulccsal kinyitotta a szekrényt s kiszedte onnan a vádat tartalmazó följelentéseket. Így szülte meg Firenzében a rágalmazás és följelentés kifejezésére szolgáló „tamburare” jge. A bélyeges rendszert a postán Piemontban használták először, kiterjesztvén azt 1819-ben az úgynevezett „Carta bollata”, vagyis okmány-papírosra is, amire azután ráragasztották az adóbélyeget.

A második teremben látható az olasz posta anyaga, mely egyesíti magában a legkülönfélébb érdekes látnivalókat. Egész gyűjteménye van ott a levelek bedobására szolgáló levélsekre nyílásoknak, amelyek valóban különlegesekek és sajátosak. Legrégibbek a márványba vésett nyílások; néhány valóban művészi és díszes

kivitelű, többnyire oroszslánszaj formájú.

De érdekes a feliratuk is! Az egyik Borgo Cerratából való (Perugia) s ez a felirata: „Lettere per la posta”. (Postán küldendő levelek.) Egy másik, 1674-ből való, s Porteriaból (Umbria) került elő, a felirata pedig így szól: „Qui è la posta!” — Még egy másik, Potenze Picenóból (Macerata) való: Qui si mettono lettere alla posta”. (Itt adják postára a leveleket.) De a legszebb talán az 1818-ból való, melyen ez a díszes és büszke felírás olvasható: „Lettere per tutto il mondo!” (Levelek a világ minden tája felé!)

Van ott még egész scrozata a különböző korból származó bélyegzőknek, melyek a postabélyegek értéktelenítésére szolgáltak. Egyikük azonban különös figyelmet érdemel! Ez a bélyegző a két szicíliai királyság idején (1816) volt használatban. Mikor ez a királyság az uralkodó I. Ferdinánd arcképével ellátott bélyegeket forgalomba hozta, a postaigazgatás arra a gondolatra jött, hogy illetlen, sőt sértő lenne a bélyeget olyan bélyegzővel értékteleníteni, mely a király arcképén foltot ejt. Olyan bélyegzőt alkalmaztak tehát, mely a király arcát keretdíszrel vette körül.

E bélyegző mellett látható egy acélrugókkal ellátott, keresztalakú csipető. Mikor ugyanis 1700-ban Szardiniában járványok dúltak, a fertőzött helyekről származó leveleket fertőtlenítték oly módon, hogy azokat füstölőkészülék fölé tartották s a következő feliratú bélyegzőnyomattal látták el: „Netta fuori e sporco dentro”. (Kívül tiszta, belül szennyes.) Mikor azután a levelet belülről is meg akarták „tisztítani”, a levélpapíroszt kettémetszték s a csipető segítségével a füstölő fölé tartották. Ez a fertőtlenítő eljárás bizony kétséges hatású volt, de abban az időben tökéletesnek tartották. (Cs. K.)

TÁVIRÓ.

KÁBELEK: A tengeralatti kábelhálózat különösen a világrészek közti hírszolgálat lebonyolításában nagy szerepet játszik, s a rádiótvíró óriási arányú térhódítása mellett is állandó fejlődést mutat. Míg alig néhány évtizeddel ezelőtt még megoldhatatlan problémának látszott Amerika és Európa közti tengeralatti kábelösszeköttetés, addig ma már a tengeralatti kábelek hatalmas arányú világhálózatáról beszélhetünk, amelynek inéreteiről az alábbi számokból fogalmat alkothatunk magunknak.

A világrészeket összekötő tengeralatti kábelhálózat hossza 345.000 tengeri mérföld és értékét több mint egy milliárd márkára becsülik. E kábelek közül 2707 kábel 55.740 mérföld hosszúsággal a különböző országok nemzeti tulajdonát képezi, 444 kábel 289.330 mérföld hosszúsággal pedig magántársaságok tulajdonában van. E számok azt bizonyítják, hogy az államok általában csak tengerpartjaik mentén, a szigetekkel, vagy a tengerszorosok és öblök által elválasztott szomszédos országokkal való viszonylatokban fektet-

nek tengeralatti kábeleket. Azt is megállapíthatjuk a számokból, hogy a tengeralatti kábelhálózat tulajdonképpén részben magántársaságok kezében van.

A Dover és Calais közti első kábel lefektetése óta (1851) a mai napig, a kábelhálózat megállás nélkül állandóan növekedett. 1865-től 1930-ig a világkábelhálózat évenkénti növekedése átlagban 6000 tengeri mérföld volt. 1930-tól a fejlődés lendülete alább hagyott, mégpedig a rádiótávíró és a légitávíró térhódítása következtében. Míg 1902-ben csak távíró tengeralatti kábelek léteztek, addig ettől az időtől kezdve már tengeralatti távbeszélő kábeleket is fektetnek le. A távbeszélőkábelek a távírókábelektől abban különböznek, hogy míg a távbeszélőkábelben nagyszámú vezeték van, addig a távírókábelek csak néhány vezetékot foglalnak magukban, az igen hosszú távírókábelek pedig csak egyetlen vezetékkel állanak. Így például az 1930-ban Svédország és Németország közt lefektetett tengeralatti távbeszélőkábel 170 áramkört foglal magában.

A német kábelhálózatára vonatkozó számok mutatják, hogy a technika a tengeralatti kábelek terén milyen arányú fejlődést ért el. Míg ugyanis Németország a világháború előtt 43.000 km kábelben 52.000 km vezetékosszal rendelkezett, addig ma 10.000 km, tehát sokkal kisebb hosszúságú kábelre már 77.000 km vezetékosszal esik.

A különböző világrészek közt összesen 50 transzkontinentális összeköttetés van s ezek közül 37 Európát köti össze a többi világrésszel. A leghosszabb kábelt San Francisco és Sanghaj közt fektették le, Honolulu, Midway, Guam és Manilla útirányban. Ennek a kábelnek a hossza 17.000 km.

Régebben egy kábel normális élettartamát 40 évre becsülték, de azóta a gyakorlat bebizonyította, hogy a kábelek élettartama ennél általában nagyobb. Ma ugyanis már számos kábel több mint 50 esztendeje van üzemben és még teljesen üzemképes. Az 1851-ben Dover és Calais közt lefektetett, tehát legrégebb kábel még ma is üzemben van; ez a kábel négyvezetékes és 40 km hosszú. A német kábelek közül a legrégebb a Stralund és Danholm sziget közti kábel, amelyet 1854-ben fektettek le s ezidőszereint még szintén üzemben van. Az 1860 és 1880 közt lefektetett tengeralatti kábelek közül még 157 van üzemben ma is, 103.000 km összhosszal.

Az államok tulajdonában lévő tengeralatti kábelek a következőképen oszlanak meg az országok közt:

	Tengeri mérföld
Franciaország	18.759
Japán	8.650
Spanyolország	3.966
Olaszország	3.760
Németalföldi India	3.159
Anglia	2.978
Norvégia	2.213
Amerikai Egyesült Államok	2.064
Németország	1.994
Egyéb államok	8.192
	<hr/>
	55.740

Tengeralatti kábellel rendelkező magántársaságok a következő országokban vannak:

	Tengeri mérföld
Angliában	155.337
Amerikai Egyesült Államokban	94.740
Olaszországban	11.593
Dániában	8.405
Németországban	3.266
Volt német gyarmatokban	4.399
Egyéb országokban	70
	<hr/>
	289.320

E statisztikai adatokból kitűnik, hogy Angliának 158.315 tengeri mérföld hosszúságú kábele van, vagyis a világkábelhálózat hosszúságának több mint a fele. A második helyet az Amerikai Egyesült Államok foglalják el, 96.594 tengeri mérföld kábelhosszúsággal; Franciaországé a harmadik hely.

A rádiótávbeszélő előretörése ma már erősen veszélyezteti a tengeralatti kábelek egyeduralmát, amennyiben olyan összeköttetéseket biztosít, amelyek egy világháború esetén kevésbé vannak kitéve a megsemmisítés veszélyének. (B. I. D. et de St. 1939:4.)

ANGLIA. Az angol távíróigazgatás az egyszerre nagyobb számban feladott azonos szövegű távíratok részére igen mérsékelt díjszabást állapított meg. A nagy kereskedelmi és ipari vállalatok ezt az olcsó távíratozási lehetőséget igénybe is veszik, mégpedig igen gyakran, főleg reklám-célokra. A közelmúltban történt meg, hogy egy vállalat egyszerre 24.000 azonos szövegű távíratot adott fel. E távíratok a birodalom különböző helyeire szóltak s számuk összesen kb. 500.000 volt. A vállalat ezt az olcsó távíratozási lehetőséget használta ilymódon fel, hogy a címzettet egy újfajta automobil-olaj piacra dobásáról értesítse.

A távíró történetében ez az első eset, hogy egyszerre ily nagy számban adtak fel távíratokat. (B. I. D. et de St. 1939:4.)

A TÁVÍRÓ HELYZETE AZ ANGOL BIRODALOMBAN. Annak ellenére, hogy a távbeszélő a távíró az utóbbi időben kissé hátrébe szorította, a legújabb időkben a távíró ismét fontos szerephez jutott az angol postaszolgálatban, valamint Nagybritannia gazdasági és társadalmi életében. Az angol távíróforgalom 1935. május óta mutat fel jelentős arányú fejlődést, amióta újból rendszeresítették a hat-pennys távíratokat.

Ezt a merész lépést az angol igazgatás csak hosszú habozás és megfontolás után tette meg, tekintettel arra, hogy a távíró helyzete sem Nagybritanniában, sem egyéb külföldi országokban ehhez hasonló kísérlettel nem találkozott. Ezt a merész díjleszállítást az angol igazgatás azért tette meg, hogy a távírószolgálatot a közönséggel ismét megkedveltesse. Hogy mennyire merész és mennyire kockázatos lépése volt ez az angol igazgatásnak, ez kitűnik abból, hogy e díjleszállítással kapcsolatban 600.000 font bevételkieséssel számolt akkor, amikor távírószolgálatának deficitje az utóbbi években 500.000—750.000 font között mozgott.

E díjleszállítással elért eredmények az angol igazgatás eljárását igazolták, mert a távíróforgalom úgyszólván egyik napról a másikra 25—30%-kal emelkedett és a jelek szerint 50%-os forgalomemelkedésre is számítani lehet.

E díjleszállítással kb. egyidőben még további könnyítéseket léptetett életbe az angol igazgatás a távíróforgalomban. Így rendszeresítette az ú. n. elsőbbségi távíratokat, az üdvözlőtávíratokat és az ú. n. csoportos távíratokat (Batch Telegrams, megfelel a mi távíratnyomtatványunknak.) Ez az utóbbi távíratfajta csak a belföldi forgalomban adható fel, legalább 100 darab egyszerre, azonos szöveggel, egy vagy több rendeltetési hellyel. E távíratokat a feladást követő hétköznapon postával kézbesítik. Díjuk 16 szavanként 4 penny, minden további 4 szó után 1 penny. Az ú. n. éjjeli távíratlevelekre vonatkozó régebbi korlátozásokat megszüntették s ugyancsak megszüntették a postahivatalok nyilvános távbeszélőállomásáról feladott távíratok 2 penny-s pótdíját is.

Végeredményként megállapítható, hogy a díjszabás-változás következtében megnövekedett távíróforgalom nemcsak hogy kiegyenlítette a díjsökkenést, hanem a számításba vett bevételkiesést, hanem a

bevételek jóval meghaladták a korábbi bevételeket anélkül, hogy az üzemi költségek érezhetően emelkedtek volna.

Az üdvözlőtávíratok kivételével az újonnan rendszeresített távíratfajtákat a közönség nem vette túlságosan igénybe, a legjobban igénybevett távíratfajta továbbra is a közönséges távírat maradt. Jelentékeny emelkedés volt azonban tapasztalható az éjjeli távíratlevelek és a nyilvános távbeszélőállomásokról feladott távíratok számában. Az ú. n. elsőbbségi távíratok az egész forgalomnak csupán 4 százalékát tették ki.

Az angol posta a belföldi távíróforgalom kívül hatalmas forgalmat bonyolít le a külfölddel is, részben vezetéken, részben rádió útján, azonkívül a parti állomások és hajóállomások között.

A külfölddel való távíróforgalomban elsősorban az angol-kontinentális összeköttetések jönnek tekintetbe. Ezeken az összeköttetéseken a legújabb továbbítási módokat alkalmazzák és a távíratok továbbításának üteme sokkal gyorsabb, mint a belföldi forgalomban. A London—Amsterdam tőzsde közti közvetlen távíró összeköttetés kivételével az összes angol-németalföldi távíróvezetékeken távgépirót alkalmaznak. E vezetékek az angol-németalföldi távírókábelben futnak, amelyhez London és Lowestoft között hangfrekvenciás berendezés csatlakozik.

London és Páris között 12 csatornás távíróösszeköttetés áll fenn, amely lehetővé teszi a London—Genf közötti vezetéken távgépiró alkalmazását és egyúttal az angol-francia és az angol-olasz Baudot-rendszerű távíróösszeköttetések stabilitásának megjavítását.

Az összes angol-belga közvetlen távíróösszeköttetéseken a régi Baudot távíró-rendszer távgépiróval cserélték ki.

A hangfrekvenciás berendezések mind Nagybritanniában, mind a külföldön megjavították a nemzetközi távíróösszeköttetések stabilitását.

Ami a kontinenssel fennálló rádiótávírószolgálatot illeti, közvetlen összeköttetések állanak fenn egyrésztől London, másrésztől Prága, Danzig, Varsó, Tallinn, Budapest, Róma, Riga és Bucarest között. E rádióösszeköttetéseknek távírat továbbítás szempontjából való igénybevétele a legtávolabb felkvő kontinentális országoknak áll érdekében. A távíró átmeneti díjakat ugyanis a rádióösszeköttetéseken továbbított távíróforgalom esetén a két végigazgatás fele-fele részben megtartja magának

TÁVBESZÉLŐ.

ANGLIA. Az angol távbeszélőigazgatás hivatalos közlései alapján meg lehet állapítani, hogy az a hang, amellyel eddig a legnagyobb jövedelmet érték el, nem tenoristának, sem híres énekesnőnek a hangja, hanem az angol posta egy női alkalmazottjának, Miss Cain-nak a hangja. Miss Cain zengzetes, igen kellemes, meleg tónusú hangját vették fel ugyanis gramofonlemezre s ezzel a hanggal mondatják be a pontos időt az érdeklődő távbeszélőfizetőknek reggeltől estig. Minthogy a távbeszélőfizetők minden esetben, amikor a pontos idő szolgálatot felhívják, az össze-

köttetésért 1 penny-t fizetnek. Az e szolgálatból eredő jövedelem az év végén hatalmas összegre rúg. Egyedül csak London távbeszélőhálózatában 90.000 livre-t ér el ez az összeg. Amióta a pontos idő szolgálat létezik, 34 milliószor vették igénybe és hallgatták meg az előfizetők a „pontos idő” hangját. Számptalan távbeszélő-előfizető bevallotta már, hogy idegesebb perceiben felhívja a pontos idő szolgálatot csak azért, mert ez a lány, meleg tónusú hang idegeit megnyugtatja. (B. I. D. et de St. 1939:4.)

Dr. Kende Félix.

BÉLYEGHIREK.

Nouvelles philatéliques.

Amíg a gondolatból bélyeg lesz.

E hasábkon hónapról-hónapra eredeti és átvett cikkek látnak napvilágot, amelyek a mind nagyobb és nagyobb jelentőségre szert tevő levélbélyegekkal foglalkoznak.

Sok mindentről szó esett már, de arról még nem történt említés, hogy hogyan is jön létre a bélyeg.

Ezért helyes lesz, ha most a bélyeg születését ismertetjük.

A levélbélyegek — amint az ismeretes — több fajtára oszlanak:

1. *Általános forgalmúak*, amelyek a veldíjak lerovására vannak rendszeresítve s így általában az egyes díjtételeknek megfelelő értékjelzésűek, kisebb részük pedig az egyetlen bélyeggel le nem róható díjtételek kiegészítő értékűül szolgál. Rendszerint hosszabb ideig vannak forgalomban.

2. *Alkalmi bélyegek*, amelyek mint elvezetésük is jelzi, alkalmyszerűen, mint emlékbélyegek kerülnek kiadásra.

Ezek ismét kétfélék:

a) *Felár nélküli bélyegek*, amelyek a leginkább használatos értékjelzésekkel, az általános forgalomban levő bélyegekkkel, azokkal párhuzamosan, de csak rövidebb időn át használhatók fel bérmentesítésre.

b) *Feláras bélyegek*, amelyek névértéke a postai névértékből s a különböző célokat szolgáló felár összegéből alakul. Postai névértékük nem okvetlenül azonos a leginkább használatos bélyegkével s a

névértéket rendszerint az ennek bizonyos százalékában meghatározott felárból elérendő összeg magassága határozza meg.

3. *Légiposta bélyegek.*

4. *Portóbélyegek.*

Ez a négy fajtájú bélyeg van, illetőleg volt még a közelmúltban is forgalomban. Ilyen fajtájú bélyegek vannak általában a többi államoknál is. A légi postai bélyegeket a magyar posta legutóbb kivonta a forgalomból.

Amikor új bélyegek kiadásának gondolata felmerül, s az arra illetékesek megadják hozzájárulásukat a gondolat megvalósításához, a legelső feladat a bélyegképek ábrázolásainak meghatározása, vagy legalább is körülírása.

Ez a feladat — eltekintve a portóbélyegektől, amelyek diszitással felírással körülvéve, rendszerint csak az értékjelző számot ábrázolják — legkönnyebb az alkalmi bélyegeknél. Itt ugyanis a tárgykörök — úgy szólván — adva vannak az emlékezetessé teendő esemény, évforduló stb. hőse, főalakja képével s a vele kapcsolatos alkotások, történések ábrázolásával.

Nehéz azonban a tárgykörök megállapítása az általános forgalmú bélyegeknél. Egyes államok a könnyebb megoldást keresik és bélyegeiken az államfő arcképét ábrázoltatják. A pengős bélyegek nálunk is az államfő arcképével készültek.

Egyik-másik állam szerencsés földrajzi helyzete lehetségessé teszi tájképes bé-

lyegek kiadását. Mások népviseletet, cimert, egyéb jellegzetességet ábrázoltnak bélyegeikkel.

Több-kevesebb nehézség után megtörténik a tárgykör meghatározása. Következik a bélyegek alakjának — nagyságának meghatározása.

Általános forgalmú bélyegek gyakrabban használt értékeinek úgynevezett kisalakúaknak s lehetőleg álló négyszög alakúaknak kell lenniök, mert a kezelésben ezek a legcélszerűbbek. A mi legkisebb bélyegünk 18x22 mm. kép-, illetőleg 21x25 mm. teljes méretű.

Alkalmi bélyegeknél az ábrázolandó tárgykör határozza meg a bélyeg nagyságát, általános forgalmúnál viszont olyan tárgykört kell keresni, amely a kisalakú bélyegen is megfelelően ábrázolható.

Alkalmi bélyegnél természetesen az érdekeltségnek is beleszólást enged a posta a tárgykörök meghatározásába, sőt ha az érdekeltég óhaja teljesíthető, az kivételre is kerül.

A tárgykörök, alak és nagyság meghatározása után következik annak eldöntése, hogy a bélyegtervrajzok pályázat, avagy megbízás útján szereztessenek-e be.

Pályázat kétféle lehet: nyílt, amelyen bárki részt vehet és zárt, meghívásos, amelyen csak meghívott művészek vesznek részt.

Nyílt pályázat akkor helyén való, ha a kiadandó általános forgalmú bélyegek ábrázolásainak tárgyköre egyáltalán nincs, vagy csak általánosságban van meghatározva.

Az új általános forgalmú bélyegek kiadása természetesen nincs határidőhöz kötve, ezzel szemben az alkalmi bélyegeknél egy bizonyos időpontban kell forgalomba kerülniök.

E határidő teszi szükségessé azt, hogy a posta nyílt pályázat kiírása helyett bélyegtervrajzok készítésében már gyakorlattal bíró művészeket szűkebbkörű meghívásos pályázaton való részvételre kérjen fel.

Mikor már el van döntve, hogy mi lesz a bélyegek tárgyköre milyen lesz alakja, nagysága s hogy nyílt avagy zárt pályázat útján történik-e a bélyegtervrajzok beszerzése, a postavezérigazgatóság összeállítja a pályázati feltételeket.

Megtörténik, hogy az alkalmi bélyeg kiadását az érdekeltég olyan későn kéri, hogy nincs már elegendő idő bélyegtervrajzoknak pályázat útján való beszerzésére. Ilyenkor — egész kivételes esetben — bélyegtervrajzok készítésében jártas egyik

művészt bizza meg a postavezérigazgatóság a tervdrajzok elkészítésével.

Ákár pályázat, akár megbízás útján szerzi is be a postavezérigazgatóság a bélyegtervdrajzokat, végleges intézkedés előtt érintkezésbe lép az Országos Irodalmi és Művészeti Tanáccsal s ezzel egyetértve teszi meg a szükséges lépéseket.

Pályázat kiírása esetében a pályázati feltételek tervezetét hozzászólás végett megküldi a tanácsnak s ugyanakkor felkéri, hogy a meghívandó művészeket s a bíráló bizottságba meghívandó tanácstagokat is jelölje ki.

A pályázaton résztvevő művészek részére az ábrázolandó tárgykörre s azok művészi ábrázolására vonatkozóan az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács egyik kiküldöttje tájékoztató előadást is szokott tartani.

A pályázati feltételek tervezetének visszajuttatásával kapcsolatban az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács megteszi esetleges észrevételeit és megküldi a meghívandó művészek és a bíráló bizottságba kijelölt tanácstagok névsorát.

Ez után következik a pályázat kiírása.

A pályázati feltételek tartalmazzák a tárgyköröknek, értékjelzéseknek felírásoknak, a bélyegek s készítendő tervdrajzok nagyságának meghatározását és útbaigazítást, illetőleg tájékoztatást adnak a kivételre, a pályaművek benyújtására s a bíráló bizottság összeállítására vonatkozóan is. Természetesen ezeken kívül bennfoglaltatnak a pályadíjak, jutalmak s a pályázaton résztvevő minden művészt megillető költségmegtérítésre vonatkozó közlések is.

A postavezérigazgatóság a pályázati feltételek csatolása mellett írásban hívja fel az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács által kijelölt művészeket a pályázaton való részvételre s ugyanakkor közli velük a tájékoztató előadás helyét, idejét is.

A bélyegtervpályázatok legrövidebb határideje hat hét.

A pályázati határidőre a művészek benyújtják pályaműveiket.

Újabban a pályázatok rendszerint jellegűek.

A pályaműveket a postavezérigazgatóság kiállítja, hogy a bírálóbizottság tagjai megtekinthessék.

Erről a bírálóbizottság tagjait értesíti és meghívja őket a pályaművek elbírálása végett tartandó ülésre.

A bírálóbizottság elnöke a postavezérigazgató, vagy az általa megbízott főtiszt-

viselő, tagjai az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács, a m. kir. állami nyomda, a Magyar Bélyeggyűjtő Egyesületek Szövetsége s a postavezérigazgatóság kiküldöttjei. Alkalmi bélyegek tervrajzaira kiírt pályázatok bírálóbizottságában az érdekesség képviselői is helyet kapnak. Ha pedig a tárgykörök történelmi, néprajzi vagy egyéb szempontból szükségessé teszik, szakemberek, tudósok stb. is bevonatnak.

A bírálóbizottság művészeti előadói tisztiségét az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács egyik kiküldöttje tölti be.

E művészeti előadó ismerteti a pályaműveket, majd a bírálóbizottság többi tagjai teszik meg észrevételeiket.

A bírálóbizottság eldönti — szükség esetében nyílt, vagy titkos szavazással, — hogy mely pályaműveket tartja első- és másodsorban kivitelre alkalmasnak, határozza a díjak, jutalmak odaítélése tekintetében, de azt is meghatározza, hogy a kivitelre javasolt pályaműveken milyen változtatásokat tart szükségesnek.

A postavezérigazgatóság a pályaművek bemutatásával kapcsolatban jelentést tesz a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek s a miniszter dönt a felett, hogy a pályázaton szerepelt pályaművek melyike kerüljön kivitelre.

E döntés azonban lehet nemleges is.

A miniszter döntése után, — amennyiben valamelyik művész pályaművei e döntés alapján kivitelre kerülnek, — következik a pályaműveknek a bírálóbizottság véleménye szerint való átrajzolása. A legkritkább esetben történik ugyanis meg az, hogy a pályaművek minden további nélkül alkalmasak legyenek kivitelre, illetőleg, hogy azokon a bírálóbizottság művésztagejai tárgyihúság, művészeti, avagy nyomdatechnikai szempontból módosítani valót ne találjanak.

Ha a művész ezekkel a módosításokkal elkészül, a postavezérigazgatóság a kivitelre kerülő pályaműveket a m. kir. állami nyomdához juttatja el, amely azokat, kezdve bélyegnagyságban való fényképezésükön, munkába veszi.

A bélyegnagyságban készült fénykép alapján a m. kir. állami nyomda próba-

nyomatokat készít. A még esetleg mutatkozó hibákat a bélyegtervrajzon a művészszel kijavíttatja. Azután, ha már a próbanyomat megfelelő, egy-egy értékből több színnel, színárnyalattal 3-3 darab próbanyomatot készít s ezeket fehér kartonlapra ragasztva jóváhagyásra bemutatja a vezérigazgatóságnak.

A postavezérigazgatóság kiválasztja a legmegfelelőbbnek látszó színeket, illetőleg színárnyalatokat. Ezeket a vezérigazgató aláírja s ezek szolgálnak azután támpéldányként. A darab közül egyet az állami nyomda, egyet az értékcikkraktár kap meg, egy pedig a postavezérigazgatóságnál marad. Ezek alapján ellenőrzik, hogy az előállított bélyeg megfelel-e a jóváhagyott próbanyomtatnak. Az állami nyomda minden előállításnál az első lapot a postavezérigazgatóságnak bemutatja.

A kivitelezés előtt azonban a Főméltóságú Kormányzó Úr legmagasabb hozzájárulását is meg kell szerezni.

A legfelsőbb jóváhagyás elnyerése után a jóváhagyott próbanyomatok megküldésével kapcsolatban következik a bélyegek előállításának az állami nyomdánál való megrendelése.

Az állami nyomda az általános forgalmú bélyegekből kb. félévi fogyasztást fedező mennyiséget készít, alkalmi bélyegekből pedig az előre megállapított mennyiséget állítja elő és szállítja a m. kir. posta értékcikkraktárába.

Ezzel kapcsolatban a postavezérigazgatóság intézkedik a bélyegek forgalomba bocsátása iránt.

Amint látjuk, elég hosszadalmas eljárás után jut egy-egy bélyeg az értékcikkárúsító munkahelyhez s azon keresztül a nagyközönség kezébe.

Ez a hosszú út azonban szükséges ahhoz, hogy művészi kivitelű bélyegeket bocsáthasson a m. kir. posta forgalomba és kétségtelenül megállapítható, hogy ennek a rendszernek 1935-ben történt bevezetése óta bélyegeink úgy elgondolásukban, mint kivitelükben határozott fejlődést mutatnak s egyazonhánynál utóbb megjelent sorozat világviszonylatban is a legelsőkhöz közeli emelkedett.

Dr. Merza.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

VII., CSENGERI-UTCA 14/16., II. EMELET.

Telefonszám: 135—256. — Műszaki ügyekben: 146—500.

ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ, MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ.

MEGJELENIK HAVONKÉNT.

A kiadásért felel: Dr. LÖRINCZY GÁBOR, m. kir. postahiv. igazgató.

URBÁNYI ISTVÁN KÖNYVNYOMDA BUDAPEST. VI., GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 36.

Telefon: 118—461.